

Pla de Mesures Antifrau

per a la gestió dels fons Next Generation EU

FUB
FUNDACIÓ
UNIVERSITÀRIA
BALMES

UVIC
UNIVERSITAT DE VIC
UNIVERSITAT CENTRAL
DE CATALUNYA

Índex

1. Introducció	3
2. Objecte	3
3. Avaluació	4
4. Mesures de prevenció	5
5. Mesures de detecció	6
6. Mesures de correcció	7
7. Mesures de persecució	7
8. Revisió i actualització	8
9. Aprovació i vigència	8
Annex I - Model DACI	9

1. Introducció

El 21.7.2020, el Consell Europeu va aprovar la creació del programa Next Generation EU per estimular la recuperació econòmica i la reparació dels danys causats per la pandèmia de COVID19. Aquests fons han de servir per avançar cap a una Unió Europea més ecològica, més digital i més resiliència davant els canvis i reptes futurs.

El programa contempla dos instruments financers:

— El Mecanisme Europeu de Recuperació i Resiliència (MRR) n'és la peça central. Dotat amb 672.500 milions d'euros per a la realització de reformes i inversions públiques, el MRR facilita transferències directes (no reemborsables) i préstecs als estats membres, vinculats a la consecució de resultats.

— L'ajuda a la Recuperació per a la Cohesió i els Territoris d'Europa (REACT-UE) és l'altra iniciativa, dotada amb 47.500 milions de euros, que continua i amplia les mesures de resposta i reparació de la crisi, i s'executa a través del Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER), el Fons Social Europeu (FSE) i el Fons d'Ajuda Europea per a les Persones Més Desafavorides (FEAD).

Per a la gestió i execució d'aquests fons és obligatori tenir un Pla de Mesures Antifrau (en endavant, PMA). El Reglament (UE) 2021/241 del Parlament Europeu i del Consell, de 12 de febrer de 2021, pel qual s'estableix el Mecanisme de Recuperació i Resiliència, d'acord amb el principi de bona gestió financera, obliga els estats membres a incloure, en els plans de recuperació i resiliència que presentin, el disseny d'un sistema que contempli mesures adequades per protegir els interessos financers de la UE, incloenthi la prevenció, detecció i correcció dels conflictes d'interès, la corrupció i el frau en la utilització dels fons atorgats.

En desenvolupament d'aquest mandat, l'Ordre HFP/1030/2021, de 29 de setembre, per la qual es configura el sistema de gestió del PRTR estableix en el seu article 6 que: “[...] *tota entitat, decisora o executora, que participi en l'execució de les mesures del PRTR haurà de disposar d'un «Pla de mesures antifrau» que li permeti garantir i declarar que, en el seu àmbit d'actuació, els fons corresponents s'han utilitzat de conformitat amb les normes aplicables, en particular, pel que fa a la prevenció, detecció i correcció del frau, la corrupció i els conflictes d'interès*”.

Aquesta ordre estableix tres actuacions obligatòries dins aquests plans: l'avaluació del risc de frau, l'emplenament de la «Declaració d'Absència de conflicte d'Interessos» (DACI) i la disponibilitat d'un procediment per abordar els conflictes d'interès. I més enllà d'aquestes tres actuacions, l'elecció de les mesures idònies que l'entitat que assumeixi la responsabilitat de gestionar els fons determini, tenint en compte les seves característiques específiques i la necessitat de garantir una protecció adient dels interessos de la Unió Europea (art. 6.4).

La Fundació Universitària Balmes/Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya (en endavant FUB/UVic-UCC) ha sol·licitat l'accés a varis programes de dits fons i per tant és previsiblement una entitat beneficiària, executora dels fons Next Generation, per aquest motiu en compliment de l'Ordre HFP/1030/2021, de 29 de setembre, per la qual es configura el sistema de gestió del PRTR, proposa el present PMA.

2. Objecte

El Pla de Mesures Antifrau per a la gestió dels fons Next Generation EU de la FUB/UVicUCC és un exercici d'ètica i de responsabilitat corporativa. El PMA té per objecte regular i estructurar les mesures antifrau de manera proporcionada i entorn als quatre elements clau del "cicle antifrau": prevenció, detecció, correcció i persecució.

La finalitat de gestionar els fons és garantir que els recursos procedents d'aquest PRTR es destinen a les finalitats previstes i que la capacitat de decisió s'empra per sostenir i prioritzar l'interès públic sobre els interessos privats.

3. Avaluació

3.1 En el moment en que la FUB/UVic-UCC tingui coneixement, en el seu cas, que és beneficiària dels fons/ajuts sol·licitats en el marc dels Fons Next Generation, en el termini d'un mes o abans d'iniciar-ne la seva execució, realitzarà una avaluació de riscos, impactes (gravetat) i probabilitat de risc de frau en els processos clau de l'execució del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència.

3.2 L'avaluació de dits riscos es realitzarà per un comitè format per:

- La direcció de l'Oficina Tècnica de Recerca i Transferència de Coneixement (OTRI).
- La direcció de l'Àrea de Gestió Econòmica i de Personal (AGEP).
- Si escau, altres àrees/serveis atenent a la naturalesa de cada programa si així ho acorda conjuntament Gerència i el Vicerectorat de Recerca i Transferència del Coneixement de la UVic-UCC.

El Comitè podrà comptar amb l'ajuda addicional de demés personal intervinent en la verificació documental, autorització de pagaments, serveis jurídics, procediments de contractació i altres accions vinculades.

En cap cas l'avaluació es subcontractarà ja que requereix un coneixement profund dels sistemes de gestió i control i dels beneficiaris del programa, si bé, es podrà comptar amb el suport i col·laboració d'un prestador de serveis extern/auditor expert en la matèria.

3.3 L'avaluació analitzarà, com a mínim, els elements que s'indiquen a continuació:

A. Objectius i procediment.

B. Test.

1. Elements essencials.
2. Control de gestió.
3. Fites i objectius.
4. Danys mediambientals.
5. Conflicte d'interessos, prevenció del frau i la corrupció.
6. Compatibilitat amb el règim d'ajudes de l'Estat i evitar el doble finançament

C. Estimació del risc, la qual es classificarà: risc baix, risc mig o risc alt.

L'avaluació i estimació de riscos es realitzarà prenent com a referència els elements, criteris i quantificació previstos a tals efectes per l'Annex II i III de l'Ordre HFP/1030/2021, de 29 de setembre, per la qual es configura el sistema de gestió del PRTR.

3.4 Les avaluacions realitzades pel comitè d'avaluació seran revisades successivament per part del Vicerectorat de Recerca i Transferència i Coneixement de la UVic-UCC i Gerència de la següent manera:

3.4.1 Revisió periòdica: es realitzarà biennalment una revisió de les avaluacions realitzades per part de les àrees responsables.

3.4.2 Revisió *ad hoc*: sempre i en tot cas quan s'hagi detectat algun cas de frau i sempre que hi hagin canvis significatius en el procediment o en el personal intervinent.

4. Mesures de prevenció

4.1 Les mesures de prevenció consisteixen en reduir les possibilitats de cometre frau mitjançant la implantació de sistemes potents interns, juntament amb un avaluació proactiva, estructurada i específica, donant compliment a la cultura ètica que defineix la institució. Es posarà a la disposició del personal la formació (teòrica i pràctica) i les eines relatives al "cicle antifrau" que per la seva implicació i tasques requereixin.

4.2 La formació és una eina de prevenció i en aquest cas s'orientarà a augmentar el nivell de conscienciació respecte a la cultura contra el frau de l'autoritat de gestió, i també per ajudar a aquesta a identificar els casos sospitosos de frau i, en el seu cas, a donar una resposta adequada. Aquestes activitats podran incloure informació detallada sobre les polítiques contra el frau, la funció de cada una de les parts interessades i les seves respectives responsabilitats, així com els mecanismes de notificació i alerta, possibles sancions, i demés aspectes que es considerin oportuns.

4.3 La conscienciació/formació també es podrà dur amb caràcter general, accentuant així la cultura ètica de la FUB/UVic-UCC a través dels canals interns de difusió, informació, campus virtual, ordres del dia de reunions oficials, o demés vies que es creguin convenients.

4.4 Si bé l'objectiu principal és que de les avaluacions en resultin riscos nuls o baixos, es defineixen altrament les següents mesures preventives, adequades i proporcionades, als efectes que el risc residual eventual, en el seu cas, sigui tolerable i tingui el menor impacte possible per la institució i els interessos de la UE.

- En cas d'estimar un risc baix no s'aplicarà cap mesura preventiva addicional, sinó que serà suficient el control/revisió periòdica biennal descrita a l'anterior punt 3.4.1. als efectes de confirmar que el risc segueix sent baix o, en el seu defecte, permeti establir amb caràcter immediat les mesures de prevenció que corresponguin als efectes de mitigar riscos de frau.
- En cas d'estimar un risc mig o alt s'aplicaran les mesures preventives que es considerin oportunes, adequades i ajustades a les situacions concretes de cada programa, per reduir el risc residual de frau a un nivell acceptable i s'aplicaran proporcionalment a la probabilitat i la gravetat del risc estimat.

I, si és el cas s'apartarà d'immediat del programa al personal de la institució que en motiu de les seves tasques, implicació i responsabilitats pugui obstaculitzar la garantia del bon destí dels recursos procedents del PRTR a les finalitats previstes.

4.5 Altrament s'estableixen els següents procediments relatius a la prevenció i gestió de situacions de conflictes d'interès, conforme a l'article 61 del Reglament Financer de la Unió Europea:

- Les persones que participin en els procediments d'execució del PRTR subscriuran obligatòriament la Declaració d'Absència de Conflicte d'Interessos (DACI) als efectes de garantir la imparcialitat en el procediment de contractació/subvenció com a participants en el procés de preparació i tramitació de l'expedient. S'acompanya com Annex I el model de DACI.
- En cap cas s'adoptaran mesures que puguin comportar un conflicte entre els propis interessos corporatius i els de la Unió.
- S'adoptaran les mesures oportunes per evitar conflictes d'interès entre les funcions que estiguin sota la seva responsabilitat i per fer front a situacions que puguin ser percebudes objectivament com a conflictes d'interessos.
- Quan existeixi el risc d'un conflicte d'interès que impliqui a un membre del personal, la persona en qüestió remetrà l'assumpte al seu superior jeràrquic i a la Secretaria General de la Fundació Universitària Balmes, els quals confirmaran per escrit si es considera que existeix un conflicte d'interessos i comportarà l'adopció per aquests de la decisió que, en cada cas, de forma justificada correspongui. Si es conclou que existeix un conflicte d'interessos, la persona possiblement afectada pel conflicte d'interessos cessarà d'immediat tota activitat relacionada amb l'assumpte i es substituirà per un altre membre del personal amb absència de conflicte d'interessos.

S'entendrà que existeix conflicte d'interessos quan l'exercici imparcial i objectiu de les funcions de les persones implicades que participen en l'execució del pressupost/fons de forma directa, indirecta i compartida en la gestió, de qualsevol rang, inclòs actes preparatoris, control i auditoria; es vegi compromès per raons familiars, afectives, d'afinitat política o nacional, d'interès econòmic o per qualsevol altre motiu directiu o indirecte d'interès personal.

Tanmateix es considerarà que existeix conflicte d'interessos quan es doni una de les circumstàncies o situacions previstes com a tal en el Llibre III del Codi civil de Catalunya o en el Protocol de Prevenció de conflicte d'interessos de la FUB/UVic-UCC, aprovat pel Patronat el dia 17 de desembre de 2015.

5. Mesures de detecció

Es preveuen alguns controls que podran operar com a mesures de detecció als efectes de detectar si s'ha materialitzat el risc i reduir la gravetat de les seves conseqüències (correcció i persecució):

- a) El comitè d'avaluació haurà de comptar amb diversos membres del personal de nivell directiu, amb aleatorietat, atenent a cada programa, de conformitat amb el punt 3.2.

- b) Es disposarà d'una instància superior encarregada de revisar per mostreig les decisions adoptades en cada estadi del programa, als efectes de detectar hipotètiques ocultacions d'errors o irregularitats anteriors com a motivació per a pràctiques fraudulentament o corruptes.
- c) Impartir regularment a tot el personal cursos adients de formació en matèria de deontologia i d'integritat.
- d) Les DACI es subscriuran anualment per part de tots els membres que participin en cada un dels programes.
- e) Establir un canal de denúncies/canal ètic institucional que faciliti la detecció d'alertes.
- f) Revisar aleatòriament l'existència d'increments de preu i verificar-ne la seva justificació.
- g) Revisar aleatòriament pròrrogues dels contractes i analitzar si són necessàries i justificades.
- h) Revisar aleatòriament l'existència de pagaments avançats abans que el contractista tingui el dret.
- i) Vetllar i supervisar per un superior jeràrquic que les obligacions de comunicar informacions es compleixin i no continguin informacions inexactes, incompletes o falses.
- j) Dur a terme un control pressupostari adequat.
- k) Justificar per escrit el bon destí dels fons percebuts d'acord amb la finalitat per la qual s'havien obtingut.

L'anterior no és una llista completa i exhaustiva sinó orientativa. Amb la voluntat de mitigar i detectar possibles riscos, una vegada realitzada l'avaluació o amb posterioritat es podran descriure i dur a terme altres controls, adequats i proporcionats, atenent a cada programa. Altrament, si la gestió dels fons requereix qualsevol altre procediment administratiu (per exemple, subvencions, accés a l'ocupació pública...), es poden adaptar i ampliar les mesures.

6. Mesures de correcció

En el supòsit que es detecti un possible frau, o una sospita fundada, s'haurà de:

- a) Suspendre automàticament el procediment, notificar tal circumstàncies en el termini més breu possible a les autoritats interessades i als organismes implicats en la realització de les actuacions i revisar tots aquells projectes, subprojectes o línies d'acció que hagin pogut estar exposats al mateix;
- b) Comunicar els fets produïts i les mesures adoptades a l'entitat decisora, o a l'entitat executora que hagi encarregat l'execució de les actuacions, en quin cas serà aquesta la que ho comuniqui a l'entitat decisora, qui comunicarà l'assumpte a l'Autoritat Responsable, la qual podrà sol·licitar la informació addicional que consideri oportuna de cara al seu seguiment i comunicació a l'Autoritat de Control;

Així mateix, la FUB/UVic-UCC avaluarà la incidència del possible frau i la seva qualificació, com a sistèmic o puntual i, en tot cas, s'obliga a retirar els projectes o la part dels projectes afectats pel possible frau i finançats o a finançar per part del Mecanisme Europeu de Recuperació i Resiliència (MRR).

7. Mesures de persecució

En el supòsit que es detecti un possible frau, o una sospita fundada, s'haurà de:

- a) Fer un seguiment de casos sospitosos de corrupció o frau;

- b) Denunciar, si és el cas, els fets a les autoritats públiques competents, al Servei Nacional de Coordinació Antifrau (SNCA) per a la seva valoració i eventual comunicació a l'Oficina Europea de Lluita contra el Fraud;
- c) Iniciar una informació reservada per depurar responsabilitats i recuperar els fons de la UE gastats fraudulentament o, en el seu cas, incoar un expedient disciplinari;
- d) Denunciar els fets, en el seu cas, davant el Ministeri Fiscal, quan sigui procedent;
- e) Revisar els processos, procediments i controls relacionats amb la corrupció i frau i transmetre els resultats a la revisió de l'anàlisi i avaluació dels riscos en qüestió a la direcció general de la FUB.

8. Revisió i actualització del PMA

El present PMA, quina primera versió s'aprova en un estadi inicial en el que s'ha realitzat la petició de l'atorgament de l'ajuda/fons sense saber si l'entitat en serà beneficiària i essent alhora un exercici de responsabilitat corporativa, es revisarà i s'actualitzarà anualment per part del Vicerectorat de Recerca i Transferència i Coneixement de la UVic-UCC, Gerència, l'Oficina Tècnica de Recerca i Transferència de Coneixement de la UVic-UCC, l'Àrea de Gestió Econòmica i de Personal (AGEP) i la persona tècnica encarregada del compliment normatiu de la institució, amb el suport, si escau, d'altres intervinents interns o externs.

En cas de dubtes sobre com conduir el procés de treball intern també es pot comptar amb el suport de l'Oficina Antifrau a l'adreça prevencio@antifrau.cat.

9. Aprovació i vigència

Aquest PMA s'ha aprovat en la reunió del Patronat de la FUB del 21 de desembre de 2021, entrant en vigor l'endemà mateix de la seva aprovació i es mantindrà vigent mentre no se n'aprovi expressament la seva modificació o, en el seu cas, derogació.

El present PMA es publicarà a l'espai de transparència de la FUB/UVic-UCC i es recomana retre comptes dels resultats.

Annex I – Model de declaració d'absència de conflicte d'interessos (DACI)

(model conforme l'Ordre HFP/1030/2021, de 29 de setembre, per la qual es configura el sistema de gestió del PRTR, Annex IV-A)

Expedient:
Contracte/subvenció.

Amb la finalitat de garantir la imparcialitat en el procediment de contractació/subvenció a dalt referenciat, la persona sotasignant, com a participant en el procés de preparació i tramitació de l'expedient, DECLARA:

Primer. Estar informat o informada del següent:

1. Que l'article 61.3 "Conflicte d'interessos", del Reglament (UE, Euratom) 2018/1046 del Parlament Europeu i del Consell, de 18 de juliol (Reglament financer de la UE) estableix que *"existirà conflicte d'interessos quan l'exercici imparcial i objectiu de les funcions es vegi compromès per raons familiars, afectives, d'afinitat política o nacional, d'interès econòmic o per qualsevol motiu directe o indirecte d'interès personal"*.
2. Que l'article 64 "Lluita contra la corrupció i prevenció dels conflictes d'interessos" de la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de Contractes del Sector Públic, té la finalitat d'evitar qualsevol distorsió de la competència i garantir la transparència en el procediment i assegurar la igualtat de tracte a tots els candidats i licitadors.
3. Que l'article 23 "Abstenció", de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de Règim Jurídic del Sector Públic, estableix que hauran d'abstenir-se d'intervenir en el procediment les *"autoritats i el personal al servei de les Administracions amb quines es donin algunes de les circumstàncies previstes a l'apartat següent"*, essent:
 - a. Tenir interès personal en l'assumpte de què es tracti o en un altre assumpte en la resolució del qual pogués influir la d'aquella persona; ser administrador/a de societat o entitat interessada, o tenir qüestió litigiosa pendent amb alguna persona interessada.
 - b. Tenir un vincle matrimonial o situació de fet assimilable i el parentesc de consanguinitat dins del quart grau o d'afinitat dins del segon, amb qualsevol dels interessats, amb els administradors d'entitats o societats interessades i també amb els assessors, representants legals o mandatariis que intervinguin en el procediment, així com compartir despatx professional o estar associat amb aquests per l'assessorament, la representació o el mandat.
 - c. Tenir amistat íntima o enemistat manifesta amb alguna de les persones mencionades a l'apartat anterior.
 - d. Haver intervingut com a pèrit o com a testimoni en el procediment en qüestió.
 - e. Tenir relació de servei amb una persona natural o jurídica interessada directament en l'assumpte, o haver-li prestat en els dos últims anys serveis professionals de qualsevol tipus i en qualsevol circumstància o lloc.

Segon. No trobar-se incurs en cap situació que pugui qualificar-se de conflicte d'interessos de les indicades a l'article 61.3 del Reglament Financer de la UE i que no concorri en la seva persona cap causa d'abstenció de l'article 23.2 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de Règim Jurídic del Sector Públic que pugui afectar al procediment de licitació/concessió.

Tercer. Que es comprometi a posar en coneixement de l'òrgan de contractació/comissió d'avaluació, sense dilació, qualsevol situació de conflicte d'interessos o causa d'abstenció que doni o pugui donar lloc a tal escenari.

Quart. Conec que, una declaració d'absència de conflicte d'interessos (DACI) que es demostrï que sigui falsa, comportarà les conseqüències disciplinàries/administratives/judicials que estableixi la normativa.

Vic, a de de 20.....

Signatura:

Nom complet:..... DNI:.....

Càrrec:.....